

RAMANA MAHARSHI

Înțeleptul de la Arunāchala

Convorbiri cu Sri Ramana Maharshi

Traducere, note și îngrijire ediție:

Dr. Elena Liliana Popescu

Ediția a 2-a revăzută

EDITURA HERALD

București

CUPRINS

INTRODUCERE	
O explicație despre cum a ajuns să fie scrisă această carte	5
CUVÂNT ÎNAINTE	9
ÎNȚELEPTUL DE LA ARUNĂCHALA	
Convorbiri cu Sri Ramana Maharshi	14
APENDICE I	
Lecturi și povestiri	570
APENDICE II	582
GLOSAR	590
INDEX ALFABETIC	605
BIBLIOGRAFIE	618

INTRODUCERE'

O explicație despre cum a ajuns să fie scrisă această carte

Aceste „Convorbiri” acoperă o perioadă de patru ani, 1935-1939, și au fost înregistrate de Sri Munagala S. Venkataramiah (acum Ramana Sarasvati), un foarte vechi discipol al lui Sri Ramana Maharshi. De origine telugu, el vorbea fluent engleza și tamila și putea conversa în sanscrită. Avea deci calificarea necesară pentru a înregistra conversațiile lui Sri Bhagavan cu diverși discipoli și vizitatori.

Cei patru ani la care ne referim au cuprins de fapt zilele în care ashramul a atins punctul culminant al gloriei sale. Sănătatea lui Maharshi era în general bună și sala de primire în care obișnuia să stea era deschisă zi și noapte pentru oricine. Vizitatorii veneau aici din toate colțurile lumii și este greu de găsit o țară care să nu fi fost reprezentată într-un moment sau altul. Războiul a afectat inevitabil această afinență, însă numărul vizitatorilor indieni a crescut în mod constant. Dintre aceste conversații, multe au fost purtate cu occidentali, ele fiind cele mai interesante, tendința modernă spre materialism și depărtarea de religie contribuind mult la aceasta.

Bhagavan era atât de strălucitor, încât chiar și cei care nu îl înțelegeau sau nu erau de acord cu afirmațiile sale erau fascinați și era imposibil să nu se simtă înălțați în prezența sa.

Cu toate că Sri Venkataramiah era într-un totu calificat pentru activitatea pe care o realiza, îi era destul de greu să-l urmărească pe Sri Bhagavan atunci când acesta începea să vorbească. Maestrul stăpânea atât de bine subiectul, încât niciodată nu ducea lipsă de cuvinte în orice limbă ar fi vorbit; se puteau lua puține notițe de către ascultători, aceștia fiind prea ocupați în încercarea lor de a nu pierde niciunul dintre cuvintele rostite, care în plus nu erau prea ușor

¹ Scrisă pentru prima ediție.

de înțeles. Sri Venkataramiah servea ca interpret pentru numeroșii vorbitori de engleză care veneau în ashram, deoarece Sri Bhagavan nu prefera să spună decât puține cuvinte în această limbă, deși el știa suficient de bine să citească în limba engleză ziare și reviste. Dar a lucra ca interpret era mai dificil decât a înregistra; fluxul de cuvinte era atât de dens, încât nu lăsa nicio pauză în care semnificația lor să fi putut fi transmisă interlocutorului. Adesea i se cerea lui Sri Bhagavan să aștepte în timp ce cuvintele sale erau transmise ascultătorului nerăbdător. Dificultățile în efectuarea acestor înregistrări se pot imagina ușor; numai cineva care a stat mulți ani la picioarele Maestrului și a asimilat complet atât filosofia sa, cât și modul său de exprimare putea fi pregătit pentru această sarcină. Sri Venkataramiah, persoana ideală pentru aceasta, a fost din fericire găsit.

Este adevărat că limbajul utilizat în aceste convorbiri nu era întotdeauna unul elegant, dar acest lucru este explicabil în împrejurările menționate mai sus; fără îndoială, acesta ar fi putut fi corectat, dar a fost lăsat așa cum era, deoarece indica o anume spontaneitate care altfel s-ar fi pierdut. Deși unele conversații erau purtate în diverse dialecte din India de sud, multe dintre ele au fost redactate în engleză; cele în tamilă și telugu au fost traduse ulterior în vederea apariției acestei cărți. Notițele complete erau adesea arătate interlocutorilor Maestrului pentru verificare, însă toate au primit girul lui Sri Bhagavan însuși, pentru că înregistrările îi erau întotdeauna arătate pentru corectare și aprobare după ce erau scrise în caiet. Astfel noi putem fi siguri că ele conțin cu exactitate învățătura Maestrului și, citindu-le, noi stăm din nou la picioarele sale în vechiul hol, sorbind cuvintele care ieșeau din gura sa, vrăjiți de surâsul său, de mișcările mâinilor sale delicate și de gesturile sale; pentru că el era un adevărat artist, adesea mimând unele părți ale istorioarelor pe care le povestea pentru a-și exprima mai bine punctul de vedere. Unii ar putea să critice această carte ca fiind monotonă, dar această presupusă monotonie este deliberată, pentru că totdeauna se ilustrau noi aspecte deși se conversa pe aceeași temă. Sri Bhagavan accentua întotdeauna unicul adevăr esențial necesar eliberării, existența unicului Sine și nimic altceva decât Sinele. Cunoaște-L pe acesta și restul va fi aflat. Și acest lucru niciodată nu va putea fi repetat îndeajuns. Desigur, o înțelegere

intelectuală a acestui fapt te aduce pe drumul cel bun, dar drumul odată început, cunoașterea mentală trebuie să devină consecința experienței. Pentru a ști ceva în mod absolut, nu doar superficial, trebuie să te identifiți cu acel ceva, altfel cunoașterea este incompletă. Cum deja am accentuat, noi nu suntem altceva decât Sinele, dar asociindu-ne cu limitarea datorată ignoranței, cu egoul, noi îl uităm pe Acela care vede și ne identificăm cu obiectele văzute de Acesta. Dar ce putem noi face? Obișnuința este atât de mult înrădăcinată, viață după viață a fost imaginată, secol după secol a fost concepută de minte care a coborât din ce în ce mai mult în ignoranță, aceasta devenind o a doua natură, încât, cu toată bunăvoința noastră, suntem aproape incapabili să ne debarasăm de sclavia lumii-spectacol pe care am creat-o.

Tu ești Sinele, spune el, nimic altceva decât Sinele. Orice altceva este pură imaginație, fii deci Sinele, aici și acum. Nu este necesar să te retragi într-o pădure sau să te închizi într-o cameră. Ocupă-te de activitățile tale existențiale, dar detașează-te de acela care acționează. Sinele este martorul și tu ești Acela.

Exemple după exemple sunt date în aceste convorbiri în limbajul potrivit tuturor gusturilor și mentalităților. Citirea cărții conduce automat înapoi înspre izvor. Este ea însăși o *sādhana* suficientă. Nu te înșela pe tine însuși, tu ești deja Acela, nu este nimic în plus de obținut, trebuie doar ca falsa asociere făcută, limitarea, să fie recunoscută ca iluzorie.

Metoda sa de a face aceasta este bine cunoscută: introspecția. Întotdeauna, fără răgaz, caută sursa eului, actorul aparent, și, pentru atingerea acestui scop, el ne spune că eul va fi eliminat chiar cu acordul lui și nu va rămâne decât Marele Sine. Nu vom intra acum în detaliile metodei. Pentru cei interesați, cărțile necesare pot fi obținute ușor de la Sri Ramanasramam.

Ce am putea adăuga în plus în afară de a sfătui pe cel care va citi această carte să încerce să o facă parte a existenței sale? Pentru că niciun cuvânt nu trebuie trecut cu ușurință și nicio conversație nu trebuie considerată superfluă. Această carte este aur pur. În ea îl vom găsi din nou pe nemuritorul Sri Ramana Maharshi stând în fața noastră și învățându-ne prin cuvintele sale inimitabile spre binele și încântarea noastră.

S-a constatat, după pregătirea acestei cărți pentru tipar, că prima parte a convorbirilor nu era ordonată cronologic, dar pentru a nu întârzia tipărirea s-a decis să nu se modifice prezenta aranjare, această neproducând nicio neînțelegere în context. Datele sunt incluse numai pentru referință și ca o garanție a autenticității.

Sri Ramanasramam,
1 ianuarie 1955

SADHUARUNACHALA
(Maior A.W. Chadwick, O.B.E.)

NOTĂ a celui care a realizat înregistrarea convorbirilor

Într-o perioadă decisivă și deosebit de dificilă a vieții sale, un umil credincios a căutat prezența lui Bhagavan Sri Ramana Maharshi pentru a obține pacea minții sale și a locuit în ashram prin binevoitoarea îngăduință a administratorului (*sarvādhikārī*) Sri Nīranjanānanda Swami. Acest căutător și-a luat sarcina de a nota, în toate ocaziile posibile, cuvintele maestrului. Această sarcină autoimpusă era efectuată în vederea purificării minții și pentru o mai bună înțelegere a cuvintelor subtile și profunde ale lui Sri Bhagavan. La scurt timp după aceasta, administratorul le-a acceptat în mod oficial în arhiva ashramului. Aceste note se referă la perioada 1935-1939 și sunt incluse în prezentul volum cu speranța că unii cititori le vor găsi interesante și utile în căutarea lor spirituală.

Sri Ramanasramam,
1 ianuarie 1955

Sri Munagala S. Venkataramiah
(Swami Ramanananda Saraswati)

CUVÂNT ÎNAINTE

Discipolul: *Ce metodă trebuie urmată?*
Sri Ramana Maharshi: *Cine sunt eu?*
Aceasta este metoda.

Prezentul volum cuprinde dialogurile din *Talks with Sri Ramana Maharshi*, lucrare apărută pentru prima oară în limba engleză în anul 1955.

Convorbirile purtate între anii 1935 și 1939 de discipoli din ashram și vizitatori veniți din diferite localități din India sau din întreaga lume cu Ramana Maharshi, au fost înregistrate de Sri Munagala Venkataramiah, devenit mai târziu Swami Ramānanda Sarasvati. Îi suntem recunoscători acestuia pentru rigurozitatea cu care a notat dialogurile, ca interpret calificat în cadrul ashramului, și pentru grija sa, cea mai mare parte dintre acestea au fost revăzute și corectate de Maharshi însuși, oferindu-se astfel o garanție în plus a autenticității.

Versiunea română cuprinde textul integral al convorbirilor publicate în ediția a opta a lucrării menționate mai sus, ediție apărută în India în anul 1989. Deși convorbirile s-au purtat, nu întâmplător, într-un loc și într-un moment anume, ele sunt și astăzi actuale; pe de o parte, aceleași cauze conduc mereu la aceleași întrebări, chiar dacă acestea se formulează în alți termeni; pe de altă parte, răspunsurile înțeleptului oferă celui care caută o cale directă pentru a găsi Adevărul.

Indiferent de zona geografică, de mediul simplu sau sofisticat din care proveneau, de religia practică, de vârstă, de sex sau de multe alte deosebiri aparente, ceva îi unea pe toți acești vizitatori de aproape sau de departe: necesitatea de *a fi*, de a fi conștienți că *sunt*. Magnetul care îi atrăgea acolo era adevărul „rostit” de un maestru autentic, simplu în măreția sa, ce trăia în armonie cu el însuși, radiind în jur lumina pe care Dumnezeu îi îngăduise să o transmită celor pregătiți să o primească.

Ramana Maharshi, supranumit și Înteleptul de la Arunāchala, nu ținea conferințe, discursuri sau predici, nu pretindea nimănui să creadă în cuvintele sau în tăcerile sale, nu considera pe nimeni discipol pentru că știa că singurul Maestru este Dumnezeu. Prin simpla sa prezență, Ramana Maharshi reușea să îi transforme pe cei pătrunși de tăcerea sa elocventă și de pacea ce se degaja din personalitatea sa atât de impersonală...

Atunci când i se puneau întrebări de către cei care aveau nevoie de răspunsuri exprimate în cuvinte, el orienta atenția interlocutorului înspre cauza reală ce declanșase întrebările, pentru a-l face să realizeze că îndoielile se risipesc numai prin distrugerea acesteia. Oricare ar fi fost situația, căutătorul realiza că prin cercetarea Sinelui sau introspecției, poate ajunge să-și cunoască ființa reală, care nu poate fi evitată la nesfârșit și a cărei ignorare este cauza întregii sale nefericiri.

„O, Doamne! Tu ai fost în timpul tuturor vieților mele Ființa mea interioară, Sinele, și Tu m-ai protejat. Astăzi, prin Grația Ta, mi Te-ai arătat ca Maestrul meu și mi Te-ai revelat ca fiind Sinele.” (*Kaivalya Upanishad*)

Întrebat în ce mod Grația divină poate să accelereze procesul maturizării noastre spirituale, Ramana răspunde: „Să lăsăm asta în seama lui Dumnezeu. Supune-te fără rezerve. Sunt două soluții: sau te încredești în întregime lui Dumnezeu, recunoscându-ți neputința și nevoia de a fi ajutat de o Putere superioară, sau te dedici investigației căutând cauzele suferinței tale prin întoarcerea la sursa acesteia pentru ca în final să te cufunzi în Sine. Cele două căi îți vor permite să te eliberezi de servitute. Dumnezeu nu-l părăsește niciodată pe cel care l s-a încredințat, în întregime, Lui”.

A-ți pune întrebarea fundamentală: „Cine sunt eu?”, făcând din căutarea răspunsului nu numai o preocupare importantă a vieții tale, ci singura ta preocupare, este în sine metoda pe care Ramana o „predă” prin exemplul său personal. Această metodă directă, „simplă” și accesibilă oricui, nu intră în contradicție cu nicio convingere religioasă, cu nicio concepție filosofică. „Ce poate fi mai simplu decât să fii tu însuși?”, spune Înteleptul și ne demonstrează că este așa. „Ce poate fi mai ușor? Sinele îți este mai apropiat decât orice altceva. Dacă nu ajungi să realizezi prezența a ceea ce constituie ființa ta, cum vrei să realizezi ușor ceea ce îți este îndepărtat, ceea ce este separat de tine?”

Oricine caută, conștient sau nu, răspunsul la întrebarea „Cine sunt eu?” Iar pentru a găsi răspunsul, nu este necesar să-și neglijeze îndatoririle de zi cu zi, familiale sau sociale. Este suficient să nu se identifice cu cel care acționează. Este suficient să elimine ignoranța din cauza căreia s-a îndepărtat de sine însuși și a ajuns să-și confunde Eul veritabil cu non-Eul, cu ceea ce se înțelege în mod obișnuit prin eu, ego, eu individual etc.

La capătul investigației, înlăturând ideea de separație, va realiza că Dumnezeu nu este separat de el după cum nu este separat de nimic altceva din manifestarea cosmică al cărei Creator este:

„O, Domn al somnului,

Eu sunt Sinele suprem

Fixat în inima tuturor creaturilor vii.

Eu sunt începutul și evoluția oricărei forme,

Eu îi sunt, de asemenea, sfârșitul”.

(Bhagavad-Gīta, X, 20)

Asemenea marilor oameni care – fără să fi scris ceva – lasă în urmă o operă vie, Ramana continuă să trăiască în inima celor care l-au cunoscut aievea sau prin învățătura sa. „Nimeni după ce a aprins o lumină nu o acoperă... ci o pune în sfeșnic, pentru ca cei care intră să vadă lumina.”

Apariția în limba română a acestei lucrări reprezintă un eveniment spiritual care, ca de obicei, se produce în tăcere, aproape neobservat. Cititorul atras de introspecție are ocazia să mediteze asupra răspunsurilor date de Sri Ramana Maharshi unor întrebări fundamentale ale existenței, să remarce forța sa spirituală, cunoașterea profundă, măreția exprimată prin simplitate.

Prezența lui Sri Ramana Maharshi manifestată prin învățăturile sale va oferi, prin tăcere, cititorului însetat de adevăr răspunsul la întrebările lui nerostite. Maharshi însuși spunea: „Tăcerea gurului este învățătura spirituală cea mai puternică, cea mai explozivă. Este de asemenea, forma sublimă a Grației”.

Fiecare om are dreptul, dar și datoria de a se cunoaște. „A te cunoaște pe tine însuși înseamnă a cunoaște pe Dumnezeu. Iar a căuta pe Dumnezeu aflat în afară părăsind pe Dumnezeu aflat în interiorul

inimii, este ca și cum aruncând o perlă veritabilă ai căuta apoi o mărgea fără preț.”

La apariția prezentei ediții a volumului îi aduc mulțumiri soțului meu, Nicolae Popescu (1937-2010), membru al Academiei Române, creatorul Școlii românești de Algebră modernă și Teoria numerelor, pentru contribuția esențială la apariția, cu douăzeci de ani în urmă, a primei ediții a acestei lucrări. A verificat integral traducerea în limba română, am discutat împreună asupra sensurilor afirmațiilor cuprinse în această lucrare și a ajutat la redarea cât mai exactă a nuanțelor, îmbunătățindu-se astfel semnificativ calitatea traducerii.

Le mulțumesc foștilor noștri studenți, Angel Popescu și Constantin Georgescu, care ne-au transmis observații și sugestii utile.

Îi aduc mulțumiri primului editor al traducerii în limba română, Aurelian Scrima (1953-2016), cu care am colaborat pe parcursul a douăzeci de ani, care a verificat textul primei redactări digitale a traducerii și împreună cu care am efectuat o serie de corecturi.

Le mulțumesc tuturor celor care într-o formă sau alta au contribuit la apariția acestei lucrări de referință într-un domeniu mereu actual al cunoașterii fundamentale, a ceea ce înseamnă în mod real omul, creat după chipul și asemănarea lui Dumnezeu. Fie ca această lucrare, de o ținută sobră, asemenea unei lucrări științifice, nu ușor de descifrat, să răspundă cerințelor spirituale profunde ale cititorilor cărora le este necesară pe drumul prin Poarta cea strâmtă către ei înșiși.

București, 22 septembrie 2017

Elena Liliana Popescu

NOTĂ

Prima ediție în limba engleză a dialogurilor cu Sri Ramana Maharshi, cu titlul *Talks with Ramana Maharshi*, a apărut în 1955; alte ediții în limba engleză au văzut lumina tiparului în anii 1958, 1963, 1968, 1972, 1978, 1984, 1989, 1994, 1996, 2000, 2003, 2006, 2013.

Urmând exemplul oferit și de alte ediții europene (de exemplu, edițiile în limba franceză îngrijite de Jean Hérbert), am omis datele cronologice ce însoțeau dialogurile, cât și pasajele premergătoare unor dialoguri ce conțineau detalii privind cadrul în care acestea aveau loc.

Am considerat că timpul și spațiul nu le pot afecta în vreun fel valabilitatea și strălucirea.

Dialogurile, ce revelează puternica forță spirituală a lui Sri Ramana Maharshi, supranumit Înceleptul de la Arunāchala, au fost publicate inițial în trei volume.

Prima versiune în limba română a cuprins în două volume¹ textul integral al convorbirilor publicate în ediția a opta a lucrării *Talks with Sri Ramana Maharshi*, ediție apărută în India în anul 1989, text comparat cu cel din alte ediții, apărute ulterior.

Traducerea în limba română a acestei lucrări, cu titlul *Înceleptul de la Arunāchala*, a avut în tot acest timp un impact deosebit în rândul cititorilor români interesați în studiul și practica drumului conștient al cunoașterii de sine.

Au trecut 20 de ani de la apariția primei ediții (în două volume) în limba română a convorbirilor cu Sri Ramana Maharshi. Considerăm că este binevenită și necesară publicarea unei a doua ediții, prima fiind de mai mulți ani epuizată. Convorbirile cuprinse în cele două volume publicate în 1997 sunt acum conținute într-un singur volum.

Această a doua ediție publicată în România, ediție revăzută și completată cu un glosar și un index, va veni în întâmpinarea cititorilor care o așteaptă, pentru a-i călăuzi, prin învățătura mereu actuală a Înceleptului de la Arunāchala, în găsirea drumului înspre propria natură, din fiecare dintre noi.

Exprimându-ne recunoștința față de Autor, mulțumim tuturor celor care prin gând, cuvânt sau faptă au contribuit la apariția acestei lucrări.

București, 10 octombrie 2017

Elena Liliana Popescu

¹ Ramana Maharshi, *Înceleptul de la Arunāchala*, vol. I (Ed. Herald, 1997) și respectiv Ramana Maharshi, *Înceleptul de la Arunāchala*, vol. II (Ed. Herald, 1997).

ÎNȚELEPTUL DE LA ARUNĀCHALA

Convorbiri cu Sri Ramana Maharshi

1. Un sannyāsin: *Cum se poate realiza că lumea este Brahman?*

Maharshi. Dacă viziunea ta devine cea a înțelepciunii, vei afla că lumea este Brahman. Dar dacă nu îl cunoști pe Brahman, cum ai putea înțelege că el cuprinde totul?

2. D¹. *Ce este percepția?*

M. Percepțiile țin prin natura lor de starea în care se află cineva, oricare ar fi această stare. În starea de veghe (*jagrat*), corpul grosier percepe nume și forme care sunt de asemenea groșiere. În starea de vis (*svapna*), corpul mental percepe creațiile mentale sub multiplele lor nume și forme. În starea de somn fără vise (*sushupti*), nu se mai manifestă identificarea cu corpul și deci nu mai au loc percepții. La fel, în starea transcendențială, identitatea cu Brahman situează omul în armonie cu toate celelalte lucruri și nu mai există nimic altceva decât Sinele.

3. D. *Ce este fericirea?*

M. Dacă un om crede că fericirea sa depinde de cauze exterioare și de ceea ce el posedă, este evident că va trage concluzia că fericirea sa va crește pe măsură ce va poseda mai mult și se va micșora proporțional cu diminuarea acestor posesiuni. În consecință, dacă el nu mai posedă nimic, fericirea sa va fi redusă la zero. Ori, ce sentiment încearcă omul de fapt? Ce spune în acest sens experiența sa?

În somnul profund, omul nu posedă nimic, nici chiar corpul său. Și, în loc de a fi nenorocit, el este pe deplin fericit. Noi toți dorim să dormim profund. În concluzie, fericirea este inerentă omului și nu

¹ Pe parcursul volumului, vom nota prin D. pe cel care întreabă, discipolul și vom utiliza inițiala numelui Maharshi, M., semnificând Maestrul, pentru cel care răspunde întrebărilor.

rezultă din cauze exterioare. Pentru a deschide marile rezerve ale fericirii perfecte trebuie realizat Sinele.

4. D. *Cum puteți spune că inima este în partea dreaptă când biologii susțin că ea se află în stânga?*

M. Ei au dreptate; inima fizică se află în stânga. Dar inima la care mă refer nu este fizică și se află în dreapta. Eu spun aceasta din experiență și nu este nevoie să-mi confirme cineva. Totuși, se poate găsi confirmarea într-o carte de medicină ayurvedică scrisă în malayalam și de asemenea în „Sīta-Upanishad”.

5. D. *Cum să împiedicăm distracțiile mentalului?*

M. Atunci când îți uiți Sinele, vezi obiectele. Menține-te în Sine și nu vei mai vedea lumea obiectivă.

6. D. *În ultimul verset din Dakshinamurti Ashtakam se vorbește despre omnipotență (īśvaratva). Oferă ea și puteri oculte?*

M. Realizează mai întâi omnipotența și vei vedea după aceea.

7. D. *Este cumva folositoare repetarea mantrelor pe care cineva le-a aflat în mod întâmplător?*

M. Nu. Trebuie să fi primit mai întâi inițierea.

8. D. *De ce spun Scripturile că înțeleptul este ca un copil?*

M. Într-un anumit sens, înțeleptul (*jñānīn*) și copilul se aseamănă. Întâmplările nu îl interesează pe copil decât atât cât ele durează. Când iau sfârșit, copilul nu se mai gândește la ele. Se vede deci că acestea nu lasă asupra copilului nicio impresie și nu îl afectează mental. Tot așa se întâmplă și în cazul înțeleptului.

9. D. *Cum se stăpânește mentalul?*

M. Stăpânind suflul. Dacă o vei face singur fără a fi ajutat de nimeni, mentalul va fi stăpânit. Altfel, mentalul este stăpânit doar în prezența unei puteri superioare – de unde și necesitatea de a se asocia cu înțelepții (*satsanga*).

10. D. *Karma ia vreodată sfârșit?*

M. Karmele poartă în ele însele semințele proprii lor distrugeri.

11. D. *Spuneți-mi ceva.*

M. Ce vrei să știi?

D. *Eu nu știu nimic și aș vrea să-mi spuneți ceva.*

M. Tu știi că nu știi nimic. Descoperă ce înseamnă această cunoaștere. Aceasta este eliberarea (*mukti*).

12. D. *Pentru a obține realizarea, este necesar un maestru (guru)?*

M. Realizarea este mai mult rezultatul grației gurului decât al lecțiilor, meditațiilor și al cunoștințelor ce vi se predau. Acestea nu sunt decât accesorii. Grația gurului este cauza primordială și esențială.

D. Care sunt obstacolele realizării Sinelei?

M. Deprinderile mentalului (*vāsāna*).

D. Cum să le depășești?

M. Realizând Sinele.

D. Aceasta constituie un cerc vicios.

M. Cel care vede aceste dificultăți, creează obstacolele și suferă apoi perplexitatea care face să se nască aparente paradoxuri este eul. Descoperă-l pe cel care pune întrebările și vei afla Sinele.

D. Ce poate fi folositor realizării?

M. Învățăturile Scripturilor și ale sufletelor deja realizate.

D. Cât timp e necesar pentru a dobândi realizarea?

M. De ce vrei să știi?

D. Pentru a-mi da speranță.

M. Dar chiar această dorință este un obstacol. Sinele este totdeauna prezent. Nimic nu există în afara lui. Află Sinele și atunci dorințele și îndoielile vor dispărea. Sinele este martorul în cele trei stări, de veghe, de vis și de somn fără vise. Aceste trei stări aparțin eului. Sinele transcende eul. Oare nu exiști atunci când dormi? Știi atunci că dormi și că nu ești conștient relativ la lume? Numai în starea de veghe afirmi că nu ai fost conștient în timpul somnului. Conștiința ta, în timp ce dormi, este aceeași cu cea din starea de veghe. Dacă vei ști ce este conștiința din starea de veghe, vei cunoaște și conștiința care este Martorul celor trei stări. O poți afla căutând acea conștiință care exista în timpul somnului.

D. Dacă așa trebuie procedat, am să mă culc.

M. Nu este niciun inconvenient în aceasta.

D. Dar este un vid.

M. Pentru cine este un vid? Caută să afli. Nu vei putea niciodată să te negi pe tine însuși. Sinele este mereu prezent și el subzistă în cele trei stări.

D. Ar trebui atunci să fiu adormit și în același timp conștient?

M. Da. Starea de veghe constă în faptul de a fi conștient. Aceasta nu va fi deci o stare de somn, ci un somn conștient. Dacă te vei lăsa antrenat de gândurile tale, vei intra într-un labirint fără sfârșit.

D. *Așadar, ar trebui să urc din nou la izvorul gândurilor mele?*

M. Exact. Astfel, gândurile vor dispărea și doar Sinele va rămâne. De fapt, pentru Sine nu există nici interior, nici exterior. Acestea sunt proiecții ale eului. Sinele este pur și absolut.

D. *Eu nu înțeleg decât în mod intelectual. Intelectul nu poate să ajute realizării?*

M. Ba da, până la un anumit punct. Dar dă-ți seama totuși că Sinele transcende intelectul – care trebuie el însuși să dispară pentru a se atinge Sinele.

D. *Realizarea mea va fi utilă altcuiva?*

M. Sigur că da. Este cel mai bun mod de a-ți ajuta aproapele. Dar nu există aproape. Ființa realizată, de fapt, vede Sinele, ca un aurar care evaluează cantitatea de aur conținută în diverse bijuterii. Formele apar numai atunci când te identificezi cu corpul. Dar când îți vei transcende corpul, celelalte corpuri vor dispărea în același timp cu conștiința ta relativ la propriul corp.

D. *Tot așa se întâmplă relativ la arbori, plante etc.?*

M. Au ele o existență în afara Sinelui? Află. Tu gândești că le vezi. Dar această gândire este proiectată de către Sinele tău. Află de unde provine ea. Gândurile vor înceta să apară și nu va mai rămâne decât Sinele.

D. *Teoretic, înțeleg. Dar ele sunt încă prezente.*

M. Da, este ca la proiecția unui film. Lumina este proiectată pe ecran și umbrele care se mișcă impresionează spectatorii ca la o piesă de teatru. Și va fi încă aceeași situație dacă pe ecran se arată și spectatorii. Cel ce vede și ceea ce este văzut vor fi atunci ambele pe ecran. Aplică aceasta relativ la tine însuși. Tu ești ecranul, Sinele a creat eul, și eul are formele sale de gânduri care se manifestă ca fiind lumea, arborii, plantele etc., despre care vorbești. În realitate, toate acestea nu constituie altceva decât Sinele. Dacă ești Sinele, vei găsi Sinele în orice, pretutindeni și oricând. Nu există nimic altceva decât Sinele.

D. *Da, înțeleg, dar încă numai teoretic. Și totuși răspunsurile dumneavoastră sunt atât de frumoase, de simple și de convingătoare.*

M. Chiar și gândul „Eu nu înțeleg” este un obstacol. De fapt, doar Sinele există.

13. D. *Ce semnifică pasajul din Upanișade: „Brahman (Spiritul Suprem) este mai subtil decât cel mai subtil și mai înalt decât cel mai înalt”?*

M. Chiar structura atomului a fost descoperită prin intermediul mentalului. Deci mentalul este mai subtil decât atomul. Ceea ce se află în spatele mentalului, adică sufletul individual, este mai subtil decât mentalul. Sfântul tamil Manickavāchagar a spus că dacă fiecare dintre particulele de praf care se mișcă într-o rază de lumină reprezintă un univers, atunci întreaga lumină a soarelui nu reprezintă altceva decât Ființa Supremă.

14. Dl Evans-Wentz: *E admis să ucizi tigri și căprioare pentru ca să te așezi pe pielea lor în poziție de yoga (āsana)?*

M. Mentalul nu este cumva tigru sau căprioară?

D. *Dacă totul este iluzie, nimic nu te împiedică atunci ca să suprimi vieți?*

M. Cine este victima acestei iluzii? Afl-o! De fapt, fiecare dintre noi este un „asasin al Sinelui” (*ātmaḥan*) în fiecare moment din viața sa.

D. *Care este cea mai bună postură (āsana)?*

M. Oricare; poate fi *sukha-āsana*, postura naturală, adică aceea a lui Buddha în *semi-lotus*. Dar, de fapt, problema *āsanelor* nu prezintă niciun interes atunci când se urmează *jñāna*, calea cunoașterii.

D. *Poziția aleasă depinde de temperament?*

M. Da.

D. *Care sunt proprietățile și efectele diferitelor piei de tigru, oaie, căprioară etc.?*

M. Oamenii au descoperit aceste proprietăți și le-au descris în cărți de yoga. Aceste piei de animale pot fi conducătoare sau nu de magnetism. Dar toate aceste detalii sunt fără interes pentru calea cunoașterii (*Jñāna-Yoga*). *Āsana* sau postura semnifică de fapt situarea într-o poziție fermă în Sine. Ea este pur interioară. Toate celelalte descrieri ale asanelor se referă la posturi exterioare Sinelui.

D. *Care este cel mai potrivit moment al zilei pentru a medita?*

M. Ce înseamnă un moment? Ce este timpul?

D. *Spuneți-mi.*

M. Timpul nu este decât o idee. De fapt nu există decât realitatea. Ceea ce gândești despre ea apare ca fiind așa. Dacă o numești timp, aceasta va fi timpul. Dacă o numești existență, aceasta va fi existența și așa mai departe. După ce s-a dat numele de timp realității, s-a divizat timpul în zile, nopți, ani, luni, minute etc. Timpul nu are nicio

importanță atunci când se adoptă calea cunoașterii. Dar pentru începători, unele dintre aceste reguli și discipline sunt bune de urmat.

D. *Ce înseamnă jnāna-mārga (calea cunoașterii)?*

M. Concentrarea mentală este, într-un anumit sens, comună celor două căi, a cunoașterii și yoga. Yoga vizează contopirea individualului cu universalul: realitatea. Această realitate nu poate fi nouă. Ea trebuie să existe deja, ea există chiar și în acest moment.

În consecință, calea cunoașterii caută să afle cum a putut surveni separarea (*vīyoga*). Dacă există separare, ea nu poate fi decât de realitate.

D. *Ce este iluzia?*

M. Cine este victima iluziei? Caută să descoperi. Atunci iluzia se va risipi. Cea mai mare parte a oamenilor caută să știe ce înseamnă iluzia, și ei nu-și propun sarcina de a cerceta cine este victima acesteia. Este stupid. Iluzia este exterioară Sinelui și necunoscută, pe când cel care caută este interior Sinelui și cunoscut. Caută mai degrabă ceea ce îți este apropiat, ceea ce îți este intim, în loc să pleci în căutarea a ceea ce este îndepărtat și necunoscut.

D. *Maharshi recomandă posturi fizice specifice pentru europeni?*

M. Ele pot fi recomandate în anumite cazuri. Totodată, este necesar să se înțeleagă clar că meditația nu este afectată de absența *ăsanelor*, a orarelor convenționale sau a altor condiții secundare.

D. *Recomandați europenilor o metodă specială?*

M. Totul depinde de condiționarea mentală a individului. De fapt nu poate exista un program absolut și riguros în acest sens.

D. *Care sunt metodele preliminare în yoga?*

M. Aceste metode nu sunt decât mijloace pentru a parveni la yoga și yoga însăși nu este decât un mijloc pentru a asigura realizarea Sinelei, scopul suprem al tuturor metodelor.

D. *Munca constituie un obstacol pentru realizarea Sinelui?*

M. Nu. Pentru o ființă realizată, doar Sinele constituie realitatea. Acțiunile nu sunt decât fenomene fără influență asupra Sinelui. Chiar când execută o activitate oarecare, ființa realizată nu încearcă sentimentul de a fi autorul acestei activități. Acțiunile sale le săvârșește fără intenție, și ea observă liniștită derularea lor fără a încerca vreun atașament.

Această activitate nu are de altfel niciun scop. Chiar cel care este angajat pe drumul înțelepciunii (*jnāna*) poate urma această cale lucrând. Pentru începători este puțin dificil, mai ales la pornire, dar cu puțin antrenament, această metodă devine naturală și eficientă, și munca nu mai apare ca un obstacol în calea meditației.

D. *În ce constă acest antrenament?*

M. În căutarea constantă a lui „Eu”, sursa eului. Află răspunsul la întrebarea „Cine sunt eu?”. Eul, în stare pură, înseamnă realitatea, existență-conștiință-fericire absolută. Când „acesta” este uitat, apar toate nenorocirile. Când rămâi în „acesta”, neclintit, nenorocirile nu te mai afectează.

D. *Brahmacharya (castitatea) este o condiție indispensabilă realizării Sinelei?*

M. *Brahmacharya* înseamnă „a trăi în sânul lui Brahman”. Această stare nu are nicio legătură cu castitatea care se înțelege în mod obișnuit. Un adevărat *Brahmachārīn*, adică cel care trăiește în Brahman, descoperă în Brahman fericirea. Brahman este identic cu Sinele. De ce să pleci în căutarea altor surse de fericire? În realitate, ieșirea din Sine este cauza tuturor relelor.

D. *Castitatea este o condiție sine qua non în yoga?*

M. Exact. Adevărata castitate favorizează în mod sigur realizarea, ca și un mare număr din celelalte metode.

D. *Celibatul nu este deci indispensabil? O persoană căsătorită poate realiza Sinele?*

M. Fără nicio îndoială. Este o chestiune de atitudine mentală. Căsătorit sau celibatar, un om poate realiza Sinele de vreme ce acesta există aici și acum. Dacă ar fi altfel și nu s-ar putea atinge Sinele decât într-un anumit moment, cu prețul unor anumite eforturi, dacă ar fi o stare nouă, ceva care trebuie dobândit, aceasta n-ar merita osteneala de a porni în căutarea sa. Deoarece ceea ce nu este natural nu poate fi permanent. Sinele este prezent și acum, el este unic.

D. *Dumnezeu fiind immanent în orice, nimeni nu trebuie să fie privat de dreptul la viață. Societatea nu greșește atunci când pedepsește cu moartea un asasin? Statul are oare acest drept? Țările creștine încep să creadă că aceasta este o greșală.*

M. Forța care a împins asasinul să comită crima este aceeași care îi va impune pedeapsa sa. Cât despre societate sau stat, amândouă nu

sunt decât un instrument în mâinile acestei forțe. Și încă nu te referi decât la suprimarea unei singure persoane. Ce să mai spunem atunci de milioanele de vieți care dispar în timpul războaielor?

D. *Așa este. Distrugerea oricărei vieți este un rău. Dar atunci cum să justifici războiul?*

M. Pentru un om realizat, cel care rămâne permanent în Sine, distrugerea unei singure vieți, a mai multor vieți sau a tuturor vieților în această lume, aici sau în cele trei lumi nu prezintă nicio diferență. Chiar dacă este chemat să le distrugă pe toate, niciun păcat nu va putea umbri acest suflet pur. „Cel care este eliberat de simțul eului, al cărui intelect este eliberat, acela, chiar dacă distruge toate lumile, nu ucide, deoarece el nu este înlănțuit prin consecințele faptelor sale.” (*Bhagavad-Gītā*, XVIII, 17)

D. *Acțiunile noastre prezente nu exercită o influență asupra vieților noastre viitoare?*

M. Ești născut acum? Pentru ce te gândești la alte nașteri? De fapt nu există nici naștere, nici moarte. Lasă deci pe cel ce crede că este născut să se gândească la moarte și la paliativele sale.

D. *Cât timp i-a trebuit lui Maharshi pentru a realiza Sinele?*

M. Pui această întrebare pentru că percepi un nume și o formă. Acestea nu sunt decât percepții fizice provenind din identificarea eului tău cu corpul tău fizic. Când eul se identifică cu corpul său subtil, ca în starea de vis, percepțiile devin de asemenea subtile. Dar în starea de somn profund, nu mai există nicio percepție. Putem spune pentru aceasta că eul nu se mai află acolo? Pentru a fi putut păstra amintirea că a dormit, trebuie ca eul să fi trăit experiența și deci, ca el să fi existat. Cine este cel care a dormit? Nu ai spus în timpul somnului că dormi. Spui în momentul trezirii. Eul este deci același în timpul stării de veghe, de somn și de somn fără vise. Descoperă realitatea subiacentă celor trei stări. În această nouă stare, nu mai subzistă decât faptul de a fi, esența pură. Nu mai există nici tu, nici eu, nici el. Nu mai există prezentul, nici trecutul, nici viitorul. Esența este dincolo de timp și de spațiu, dincolo de orice exprimare. Este o stare care este dintotdeauna.

Așa cum bananierul este un arbore ale cărui rădăcini produc noi lăstari înainte ca el să nu mai rodească și să se usuce, și cum puietii aceștia, odată transplantați reîncep același ciclu, tot astfel Maestrul original și primordial al întregii antichități (*Dakshināmurti*), cel care

a risipit îndoielile discipolilor săi *rishi*, prin tăcerea sa, a lăsat în urma lui lăstari care continuă să se multiplice. Gurul este un lăstar al acestui Dakshināmurti. Întrebarea nu se mai pune atunci când Sinele este realizat.

D. *Maharshi are puterea să intre în nirvikalpa samādhi?*

M. Dacă ochii rămân închiși se produce *nirvikalpa*. Când ochii sunt ținuti deschiși are loc *savikalpa*. Este o stare de diferențiere, deși de repaus absolut. Starea eternă, totdeauna prezentă este *sahaja* sau starea naturală.

15. Dl Evans-Wentz: *Există yoghini care posedă puteri oculte. Care este părerea lui Maharshi despre aceasta?*

M. Puterile acestor yoghini sunt cunoscute fie din auzite, fie prin demonstrație. Este dovada că ele nu există decât în domeniul mentalului.

D. Dl Brunton menționează existența la Madras a unui yoghin capabil de a comunica de la distanță cu maestrul său aflat în Himalaya.

M. Aceasta nu este ceva mai extraordinar decât telepatia despre care a auzit toată lumea. Telepatia nu poate exista fără auditor, nici televiziunea fără spectator. Ce diferență este între a auzi de departe sau de aproape? Doar auditorul are importanță. Fără auditor nu se poate concepe audiția și fără spectator nu se poate concepe vizionarea.

D. *Mă îndemnați atunci să iau în considerație subiectul și nu obiectul.*

M. Subiectul și obiectul nu apar decât atunci când mentalul este pus în mișcare. Mentalul le înglobează pe amândouă ca și în cazul puterilor oculte.

D. *Este adevărat că lumina (jyotish) este vizibilă pe vârful colinei Arunāchala?*

M. Da.

D. *Este adevărat că locurile sfinte precum muntele Kailāsa, Benares etc. produc efecte psihice asupra vizitatorilor?*

M. Da.

D. *Se obține vreun folos spiritual murind la Benares?*

M. Da, sensul morții la Benares devine clar dacă se înțelege ce înseamnă adevăratul Benares și adevărata moarte.

D. *Vreți să spuneți că amândouă sunt în Sine?*

M. Da.